

מציג: עו"ד דן כרמלי,
סמנכ"ל ליחסי ממשל כנסת וחקיקה

טיוטת תקנות ארגון הפיקוח על העבודה

(תוכנית לניהול הבטיחות),

התש"ע - 2010

איגוד לשכות המסחר
ארגון הגג של המגזר העסקי החופשי בישראל

לשכת המסחר תל אביב והמרכז
ארגון הגג של המגזר העסקי החופשי בישראל

היסטוריה חקיקתית

- חוק אירגון הפיקוח על העבודה - שנת 1954
- תיקון מס' 2 לחוק - שנת 1982
- הוסף סעיף 8ד. לחוק, שקבע:
 - חובת הכנת תוכנית בטיחות במקומות עבודה אותן יקבע השר בתקנות;
 - סמכות לשר לקבוע הוראות שונות בתקנות;
 - מבנה כללי לתוכנית הבטיחות;
 - סמכויות למפקח עבודה אזורי;
 - סנקציות פליליות;
 - ועוד...

• תקנות תוכנית בטיחות - שנת 1984

• התקנות כללו הוראות בדבר:

- מקומות עבודה עליהם חלה החובה להכין תוכנית בטיחות;
- הוראות חובה בתוכנית בטיחות;
- הוראות עידכון תוכנית הבטיחות;
- מי מוסמך להכין תוכנית בטיחות;
- חזקת אחריות;
- עונשין;
- תוקף (???) – תוקף מוגבל לתקנות מבחינת זמן!

היסטוריה חקיקתית

- מזה שנים רבות התקנות אינן בתוקף
- מחזיקי מקומות עבודה המשיכו לערוך תוכניות בטיחות, ככלי עבודה ניהולי, וכ"מנהג" מקובל
 - סעיף 8ד. לחוק אירגון הפיקוח על העבודה המשויך לעמוד בתוקפו;
 - בהיעדר תקנות (בתוקף) המגדירות על אילו מקומות עבודה חלה החובה להכין תוכנית בטיחות – לא קמה החובה החוקית להכין תוכנית בטיחות וכל פעולה מצד מעסיקים הייתה וולונטרית

- פרסום טיוטת התקנות החדשות - שנת 2010

- כרוניקה של התמקצעות:

- בדומה לתהליכים שקרו בחקיקה הקשורה בממונים על הבטיחות בעבודה (1954, 1965, 1996)

- מאפיינים ל"התמקצעות":

- "שם" – "תוכנית לניהול הבטיחות";
- פרק הגדרות "מורחב" – הגדרות שלא היו קיימות עד עתה בחקיקה בבטיחות בעבודה (הצגת דוגמאות);
- הרחבת הוראות חובה בתוכנית לניהול הבטיחות (הצגת דוגמאות – תוספת שלישית);

• כרוניקה של התמקצעות - המשך:

- תוכנית שיטתית פרואקטיבית לביצוע הוראות החוק – התחייבות "הנהלה" לביצוע פעולות להסרת מפגעים והקטנת סיכונים – תקנה 5 (ב):

5. מחזיק במקום עבודה, שחלה עליו החובה לקיים תכנית יבצע את אלה:

(א) ...

(ב) מדי שנה יודא עדכניות של התכנית ויאשרה בחתימתו. יחליט לגבי הקצאת המשאבים הדרושים ליישומה של התכנית, יבקר ויאמוד את מידת יישומה ויתעד בכתב את ממצאיו והחלטותיו.

- כרוניקה של התמקצעות – המשך:
- "מקצוען" עורך את התוכנית – תקנה 6 (ג):

לא תוכן תכנית אלא בידי אחד מאלה:

(1) בעל אישור כשירות תקף, שעבר בהצלחה השתלמות בניהול סיכונים באמצעות גוף לרבות המוסד לבטיחות ולגיהות, שמפקח העבודה הראשי אישר לו לקיים השתלמות כאמור בהתאם לתכנית שאישר;

(2) מי שהוכיח להנחת דעתו של מפקח העבודה הראשי, אף שאין מתקיימות בו הוראות תקנת משנה (1), שהוא בעל השכלה שוות ערך להשכלה הנדרשת בהן, עבר בהצלחה השתלמות בניהול סיכונים כאמור בתקנת משנה (1) או השתלמות שוות ערך אחרת שאישר מפקח העבודה הראשי ובלבד שניסיונו המקצועי בתחום הבטיחות יהיה 3 שנים לפחות.

טיוטת התקנות החדשות - ביקורת

• אחריות – תקנה 3:

- מורחבת מידי – יותר מידי ידיים בוחשות;
- מי הוא "פקיד הבטיחות"?

• תחולה – תקנה 4:

- "מקום אחר" -
- מה הם "בתי מסחר"? – האם אין מקום להגדרה פרטנית במקום שימוש במושג בעל משמעות פרשנית רחבה

• פטור – תקנה 7:

- סעיף ראוי ונכון

טיוטת התקנות החדשות - ביקורת

- עונשין – תקנה 8:
 - כללי – מתווסף לתהליך המדאיג של עודף פליליזציה של הניהול העסקי
 - ההוראה העונשית חלה בצורה רחבה מידי על תקנות שמטיבן וטבען הנן טכניות והפרתן אינה ראויה לסנקציה פלילית – לדוגמא, חובת מסירת עותק התוכנית לוועדת הבטיחות
 - אין צורך בסעיף עונשין זה – יש פתרון בחוק ארגון הפיקוח על העבודה – "צו שיפור"

טיוטת התקנות החדשות - ביקורת

• עונשין – תקנה 8 - המשך:

- טענה כי התקנות הישנות משנת 1984 כללו סעיף עונשין, אין לה מקום – אין מקום לעגן תובנות ופרדיגמות שפסו מן העולם – התקנות הללו הינן טכניות בעיקרן ואין מקום לאכיפתן בדרך ההליך הפלילי – ההליך הפלילי יקשה על אכיפת התקנות וימוסס את כוונתן הראויה

תודה על ההקשבה ☺

שאלות הקהל